

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๓๘

ศาสนาโลกวิทู

พวกเราพูดกันติดปากว่าเวลานี้โลกเจริญ โลกเจริญเจริญยิ่งงิ คำว่าโลกก็หมายถึงโลกกิเลสตัณหาเท่านั้นเองจะเป็นโลกอะไรเจริญ ความโลภก็เจริญเวลานี้ ความโกรธก็เจริญ ราคะตัณหากี่เจริญ เรียกว่าโลกกิเลสเจริญนั้นจะถูกต้อง เพราะคำว่าโลกนี้เป็นที่อยู่ของกิเลสทั้งมวล ธรรมเจริญไม่ค่อยมี เพราะฉะนั้นโลกจึงได้รับความเดือดร้อนมากที่สุด การเห็นห่างจากศีลจากธรรมไม่ใช่ของดี

คำว่าธรรม ๆ นี้เราพูดติดปากกันธรรมดาไม่ได้ถึงใจเหมือนกิเลส ถ้าเรื่องของกิเลสแล้วถึงใจทุกอย่าง ไม่ว่าจะความโลภ โลกเขาจนวันตายไม่มีวันอิมพอ ถึงใจ โกรธแค้นก็เหมือนกันเอาถึงเป็นถึงตายไม่มีวันอิมพอ ราคะตัณหากี่รุนแรงเอาถึงเป็นถึงตายไม่เพียงพอ นี่ถึงใจทุกอย่าง เรื่องของกิเลสเรื่องของโลกแล้วถึงใจ แต่เราว่าโลกเจริญนั้นเราหมายไปทางบวกต่างหาก ว่าโลกเจริญนี้มีความผาสุกสบาย อะไรก็รุ่งเรืองมอญดูเย็นหูเย็นตาแต่เย็นใจไม่ค่อยมี เสียตรงนี้ มันเจริญทางหูทางตาเพื่อกว้านเอาความทุกข์ความเดือดร้อนเข้ามาสู่ใจของเราเราไม่ได้คิด

คำว่าโลกเจริญก็คือกิเลสเจริญดังที่กล่าวนี้ กิเลส ๓ ประเภทนี้เจริญ ความโลภเจริญ ความโกรธเจริญ ราคะตัณหาเจริญ ความทุกข์เจริญ เดือดร้อนวุ่นวายมากทุกหย่อมหญ้าเวลานี้ นี้เพราะโทษแห่งการขาดจากศีลธรรม ธรรมของพระพุทธเจ้าที่ตรัสรู้แล้วมาสั่งสอนโลกไม่ใช่ธรรมธรรมดา ธรรมเหนือโลก พระพุทธเจ้าก็เป็นคนเหนือโลกคือใจบริสุทธิ์เรียบร้อยแล้วค่อยมาสอนโลกที่มีกิเลสเต็มหัวใจ ไม่ได้เหมือนคนทั้งหลายสอนโลก คำว่าศาสดาเป็นผู้สิ้นกิเลสโดยสิ้นเชิงไม่มีสิ่งใดเหลือแล้ว แล้วนำธรรมที่บริสุทธิ์นั้นมาสอนโลกด้วยพระเมตตา ดังที่ท่านแสดงไว้ว่า มหาการุณิก โนาโถ หิตายสพฺพปาณิน พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งของโลก เป็นผู้ที่มีพระเมตตาตามหการุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ ทำประโยชน์แก่โลกหาประมาณไม่ได้ นี่เป็นพระนามประจำของพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์

แต่ศีลธรรมเป็นของเล่นไปแล้วเวลานี้ นับถือศาสนาก็สักแต่ว่า นับถือ เดินผ่านวัดมองเห็นวัดก็ยกมือปลกขึ้นไหว้เสียทีหนึ่งแล้วผ่านไปหายเจียบ มีแต่กิเลสเข้าตันหัวใจบิบหัวใจอยู่ตลอดเวลาหาความจริงจ้งไม่ได้ ศีลธรรมไม่ค่อยมี สักแต่ว่าเป็นพิธีไปแล้วเวลานี้ อะไรเป็นพิธีเต็มบ้านเต็มเมือง มีแต่พิธีของกิเลสกวาดต้อนเอาผลประโยชน์

ของมันนั้นแล ส่วนศีลธรรมไม่ค่อยปรากฏ โลกที่มีกิเลสเป็นโลกที่เจริญที่ไหนเมื่อไร มันเจริญด้วยความทุกข์ความทรมานต่างหาก ถ้าเจริญด้วยศีลด้วยธรรมแล้วสงบร่มเย็น

โลกใดคนใดก็ตามถ้ามีธรรมเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจิตใจแล้ว ประจำครอบครัวก็ดี ในวงงานต่าง ๆ ก็ดี มีความสุขความสงบเย็นใจถ้ามีธรรม เพราะฉะนั้นจึงควรมีธรรม ประจำไว้ทุกแผนกแห่งงานทั้งหลายของโลกเราที่ทำกันอยู่นี้ ในครอบครัวก็ให้มีธรรม เป็นเครื่องประจำครอบครัว ปกครองกันด้วยความผาสุกเย็นใจ ยอมรับเหตุผลความ ผิดถูกดีชั่วของกันและกันแล้วอยู่กันได้ด้วยความสงบเย็นใจ ในวงงานต่าง ๆ ก็เหมือนกันยอมรับผิดถูกตามเหตุตามผล ดำเนินไปตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วโลกก็เจริญรุ่งเรือง ไม่ค่อยมีเรื่องมีราวทะเลาะเบาะแว้ง ถึงการแย่งชิงกันต่าง ๆ นานาเหล่านี้ เป็นเรื่องของ กิเลสแย่งทั้งนั้นแหละไม่ใช่เรื่องของธรรม

ให้มีธรรมเป็นเครื่องประจำ จะทำงานแผนกไหนก็ตาม ให้มีธรรมเป็นเครื่อง ประจำเป็นเครื่องหล่อเลี้ยง เป็นเครื่องกำกับอยู่ภายในวงงานนั้น ๆ โลกก็เจริญ นี่ละ เจริญด้วยธรรม คือโลกเจริญด้วยธรรมไม่ได้เจริญด้วยอำนาจของกิเลสตัณหา แต่เวลานี้ เจริญด้วยอำนาจของกิเลสตัณหา จึงร้อนทุกหย่อมหญ้าเวลานี้ เราละว่าแต่โลกเจริญ คนดินตายไม่เห็นว่ามีกันบ้าง

เดี๋ยวนี้มีแต่คนดินตายเต็มบ้านเต็มเมือง มองไปกิริยาใดมีแต่กิริยาของราคะ ตัณหาของความโลภมันบีบมันบังคับ ให้ติดให้ดินให้วังเต็นขวนขวาย หามาเพื่อกิเลส หามาเท่าไรก็ไม่พอ หามาจนกระทั่งวันตายก็ตายทิ้งเปล่า ๆ ไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย เจ้าของไม่ได้มีความสุขความสบายแม้ชนิดหนึ่ง เพราะความโลภนั้นเป็นความหิวโหย เป็นความทุกข์ความลำบาก ตัวนี้ตัวสร้างทุกข์ให้แก่สัตว์ทั้งหลาย ได้มาเท่าไรก็ไม่พอ ๆ เหมือนใส่เชื้อเข้าใส่ไฟ ใส่เชื้อเข้าไปเท่าไรไฟยิ่งแสดงเปลวจรดเมฆ ๆ หากความพ้อไม่ได้ในเชื้อทั้งหลาย

อันนี้ก็เหมือนกัน ความโลภไม่พ้อในเชื้อทั้งหลายที่ป้อนให้มัน ๆ โลกได้รับความทุกข์เพราะความหิวโหย ความอยากความทะเยอทะยานนี้เป็นเชื้อล่อให้อยาก นั้นหวังนี้ หวังอันนั้นหวังอันนี้ อยากสิ่งนั้นอยากสิ่งนี้ แล้วก็ดิ้นตามความอยากดิ้นตาม ความหวัง ทุกข์ร้อนเผากันไปในตัว ๆ สุดท้ายไม่ได้สมหวัง ตายทิ้งเปล่า ๆ ไม่เกิด ประโยชน์อะไร เราก็ไม่เห็นโทษของกิเลสที่หลอกลวงสัตว์โลกมาเป็นประจำ

ส่วนคุณธรรมนั้นท่านไม่มีอะไรกับใคร ฟังแต่ว่าคุณธรรม พระธรรมเป็นคุณ อย่างยิ่ง แผลออกแล้ว ท่านไม่มีอะไรกับใคร อยู่ที่ไหนถ้ามีธรรมแล้วผาสุกเย็นใจ ยก ตัวอย่างเช่นวัด วัดท่านตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติธรรม มองดูพระคุณเณรองค์ไหนก็นำดูทุก องค์ นำเคารพเลื่อมใส เพราะท่านตั้งใจประพฤติปฏิบัติบูชาธรรมในหัวใจของท่านเป็น

ประจำอยู่แล้ว คนอื่นคนใดมองไปก็น่าเคารพเลื่อมใส เพราะท่านเคารพท่านอยู่เต็มหัวใจแล้วเคารพทั้งหลายภายในใจนั้นแล ถ้าวัดไหนหากฎาเกณฑ์ไม่ได้ โលเลในหลักธรรมหลักวินัยแล้วดูก็ไม่น่าดู เพราะเจ้าของเป็นลิงคนอื่นดูก็ไม่น่าดู มองเพียงเท่านี้ก็เห็นกันแล้วชัดเจน

ที่นี้ฆราวาสก็เหมือนกัน ฆราวาสก็มีความสุขความทุกข์ประจำตัวด้วยกันทุกคน ควรที่จะได้นำสิ่งเสวยยารักษาหรือปิดเป่าความทุกข์ทั้งหลายนั้นออก ด้วยวิธีที่ถูกต้องดีงามเราก็ควรนำมาใช้ การจับจ่ายใช้สอยการกินอยู่อย่าให้ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมจนเกินไปเวลานี้ฟุ้งเฟ้อจนลืมนื้อลืมนัตว์ มันเพื่อไปหมดทุกอย่างแต่กิเลสไม่ให้เพื่อ ไม่พอทั้งนั้นคำว่าเพื่อไม่มีกับกิเลส มีแต่ว่าไม่พอ ๆ คนเราจึงต้องติดต้องตั้ง การอยู่การกินถ้ากินธรรมดา เราเป็นผู้มีศีลมีธรรมนี้รู้จักประมาณ วันหนึ่งกินประมาณเท่าไร ในครอบครัวหนึ่ง ๆ นั้นหมดประมาณเท่าไร เราให้เฉพาะความจำเป็นเท่านั้น ไม่ให้จับ ๆ จับ ๆ ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมในเรื่องการกิน ฟุ้งเฟ้อในเรื่องการกินไม่ใช่ของดี

การใช้การสอยก็เหมือนกัน ให้รู้จักประมาณในการจับจ่ายใช้สอย พอประมาณเท่านั้น พออยู่ได้ เราก็ไม่ติดไม่ตั้งไม่กระวนกระวาย ไม่ได้รับความทุกข์ความยากความลำบาก เพราะกิเลสมันติดมันตันเราไปให้ติดให้ตั้งก็ผาสุกเย็นใจ

ทำงานก็มีวันหยุด ทางโลกหยุดวันเสาร์วันอาทิตย์ ทางธรรมท่านก็วันพระวันโกนมีวันหยุด นี่เรียกว่าพักเครื่อง เพราะจิตของเรามันติดมันตัน เปิดเครื่องแล้วดับไม่เป็นก็คือจิตนั้นแหละ พอตื่นนอนขึ้นมาคิดแล้วปรุงแล้วตลอดจนกระทั่งหลับ บางรายหลับไม่ได้คิดมากคิดไม่หยุดไม่ถอย รังไม่อยู่ เบรกห้ามล้อห้ามไม่อยู่ปล่อยเอาเสียจนจะเป็นบ้าและเป็นบ้าก็มี นี่เพราะดับเครื่องไม่ได้ จิตคิดมากเพราะกิเลสตันมัน เพราะฉะนั้นวันเสาร์วันอาทิตย์จึงควรพักเครื่องเข้าวัดเข้าวาได้ ไม่เข้าก็บำเพ็ญธรรมอยู่ภายในบ้านของเรา ตั้งใจประพฤติปฏิบัติตัวให้สงบเรียบร้อย พักเครื่องคือจิต พักความสงบภายในจิตใจไม่ให้คิดให้ตั้งให้ตั้งมากจนเกินไป นี่ท่านเรียกว่าพักจิต

ภวานาชิ พุทโธ ธัมโม สังโฆ เข้าห้องพระแล้วนั่งภาวนาให้สบาย ๆ สงบเย็นใจ พอออกมาจากห้องพระแล้วจิตใจของเราได้รับความสงบเย็นใจมีกำลังวังชาแล้ว ก็เหมือนรถที่พักเครื่องแล้ว โรงงานต่าง ๆ เขาพักเครื่องแล้วเปิดเครื่องได้สะดวกสบาย นี่จิตใจของเราพักเครื่องก็เหมือนกัน เวลาเปิดทำงานก็ทำได้ด้วยความสะดวกสบาย ไม่ได้เปิดอยู่ทั้งวัน ไม่มีศีลธรรมเครื่องกำกับคิดอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีเวลาหลับเลยมนุษย์เรานี้ตายได้ง่ายนิดเดียว แต่ก็มีเวลาหลับบ้าง นั่นละพักเครื่องเวลาหลับ นี่ให้พักเครื่องเวลาภาวนาเวลาอยู่ดี ๆ ไม่นอนหลับ พักเครื่องให้สงบเย็นใจ นึกพุทโธ ธัมโม สังโฆ บทใดบทหนึ่งก็ตาม ให้มีความรู้สึกประจำอยู่ในคำบริกรรมนั้น ๆ แล้วก็จิตสงบลงไป

จิตสงบนี้เย็นไปหมดนะ เย็นจนเป็นของอัศจรรย์ไม่ใช่เย็นธรรมดา คือสงบจากความคิดความปรุงต่าง ๆ เข้าสู่จุดเดียวคือคำบริกรรม คำบริกรรมนี้เป็นคำที่พูดให้จิตยึด นึกไว้อยู่ตรงนั้นให้จิตยึดอยู่ตรงนั้น เช่นพุทโธ ๆ ก็ให้จิตรู้อยู่กับคำว่าพุทโธ ๆ ที่นี้กระแสของจิตก็ถอยเข้ามา ๆ สู่จุดเดียวรวมก็ลงไป เพียงเท่านั้นแหละ วันนั้นคิดทั้งวันอึดเอิบทั้งวันที่เดียว ไปทำงานทำการอะไรคิดแต่เรื่องจิตสงบอย่างเดียว นี่ละความสุขประเภทของธรรมะนี้ไม่เหมือนความสุขทางโลก ความสุขทางโลกนั้นประเดี๋ยวประด๋าว ได้มาเพียงผ่านสายหุสสายตาครู่เดียว ๆ หายไป ๆ ส่วนความสุขทางด้านจิตใจนี้ไม่หาย อยู่ภายในจิตใจ ไปที่ไหนรู้สึกว่ามีครีมน้อยอยู่ในตัวเอง กระทบอยู่ภายในตัวเองนั่นแหละ เย็นสบายแล้วพอใจที่จะทำ พอใจที่จะทำเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นรสของธรรมจึงชนะซึ่งรสของกิเลสทั้งหลาย เมื่อปรากฏขึ้นภายในจิตใจของผู้บำเพ็ญแล้ว

เราทั้งหลายควรมีความฝึกฝนใส่ใจในศีลในธรรม ทำงานอะไรก็ตามเราทำงานอื่น ๆ เรายังทำได้ ทำไมทำงานในธรรมะทำไม่ได้ จิตดวงเดียวกัน เราเขียนหนังสือเราก็เขียนได้นึกได้ นึกไปโน้นนึกไปนี่ยังนึกไปได้ ทั้ง ๆ ที่เขียนหนังสืออยู่เรายังนึกไปโน้นนึกไปนี้ได้ นี่เราเขียนหนังสืออยู่เราทำงานอยู่นึกพุทโธ อัมโม สังโฆ ไม่ได้มีอย่างเหวอ นึกได้เหมือนกันนอกจากจิตใจไม่พอใจที่จะนึกเท่านั้น มีแต่กิเลสดึงไปให้นึกนั้นคิดนี้ ยุ่งโน่นยุ่งนี้หาความสงบเย็นไม่ได้ ตื่นขึ้นมาวันนี้กับเมื่อวานนี้เหมือนกัน วันพรุ่งนี้ก็เหมือนกัน จนกระทั่งวันตายไม่มีอะไรเป็นรายได้ผลประโยชน์พอเป็นที่ระลึกในหัวใจเลยคนเรามีประโยชน์อะไรเกิดขึ้นมา

ทำงานอะไรก็ทำงานเพื่อปากเพื่อท้องนั่นแหละ เพื่อความเป็นอยู่ปุวยาย ไม่ได้มีงานอะไรสูงต่ำแหละ งานเพื่ออาชีพด้วยกันทั้งนั้น อาชีพทางร่างกายนี้มีที่ยึดได้ เมื่อถึงกาลเวลาแล้วก็ตายไป ส่วนอาชีพทางด้านจิตใจมีศีลมีธรรมเข้าครอบครองหรือเปล่า อันนี้น่าคิดมาก ส่วนมากอาหารของใจที่พึงของใจ ที่ยึดของใจที่อาศัยของใจไม่ค่อยมีคือธรรมไม่ค่อยมี โลกเราถึงเดือดร้อน มีสมบัติเงินทองข้าวของเป็นที่หมิ่นที่แสนล้านก็ตามก็เป็นกระดาดเศษไปเท่านั้นเอง ตัวของเราก็เป็นคนเศษเดนอยู่อย่างนั้นหาความสุขไม่ได้ เรียกว่าเป็นทุกข์ตะเข้ใจไร้ความสุขทางด้านจิตใจ สมบัติเงินทองข้าวของมีมากน้อยก็ไม่เห็นเป็นประโยชน์อะไร ถ้าใจขาดศีลขาดธรรมขาดความร่มเย็นเสียอย่างเดียว เพราะฉะนั้นควรที่จะอบรมจิตใจของเราให้เข้าสู่ศีลสู่ธรรม

ใจเย็นไม่เหมือนอะไรเย็นนะ ใจสว่างกระจ่างแจ้งไม่เหมือนพระอาทิตย์แจ่ม แจ่มสว่างให้ความสุขแก่ตน มีความกระทบยัมย่องอยู่ภายในจิตใจ เพราะฉะนั้นธรรมนี้จึงมีปรากฏมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ตั้งแต่พระพุทธเจ้าของเรา มา ๒,๕๐๐ กว่าปีมาแล้วไม่ขาดสูญไปไหน ก็เพราะมีผู้บำเพ็ญอยู่ มีผู้ทรงไว้ซึ่งธรรมทั้งหลายเหล่านี้อยู่ จึงมีมาถึง

กฤษบุตรสุดท้ายภายหลังคือพวกเรานี้แล จึงควรจะยึดนี้เป็นคติตัวอย่างและเป็นสมบัติของตัวเราให้เกิดความสุขความสงบเย็นใจ สมกับเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนาไม่ตายทิ้งเปล่า ๆ

พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เลิศ เป็นศาสนาหมู่บ้านคูเมืองคูโลกคู่สงสารจริง ๆ เพราะเป็นศาสนาของท่านผู้บริสุทธิ์ ผู้เป็นเจ้าของศาสนาเป็นผู้ใจที่บริสุทธิ์สิ้นกิเลสทุกประเภทแล้ว ไม่เหมือนศาสนาของใครใด ๆ ทั้งนั้นแหละ ศาสนาใดก็ตามถ้าเจ้าของมีกิเลสอยู่แล้วศาสนานั้นก็ย่อมเหมือนคนทั่ว ๆ ไป มีลุ่ม ๆ ดอน ๆ สูง ๆ ต่ำ ๆ ลูบ ๆ คลำ ๆ เหมือนกัน แต่ศาสนาพระพุทธเจ้าผู้สิ้นกิเลสแล้วนี้เป็นศาสนาโลกวิทู รู้แจ้งเห็นจริงในโลกทั้งหลาย นำสิ่งที่มีที่เป็นทั้งหลายมาสั่งสอนโลกตามหลักความเป็นจริงไม่ลูบ ๆ คลำ ๆ จึงเป็นที่ตายใจนอนใจได้

ควรจะระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ไว้ภายในจิตใจของเรา ในเวลาทำการทำงานไปไหนมาไหนไม่ควรละควรปล่อยวาง ให้จิตได้ตั้งมั่นธรรมคือพุทธโอ ๆ อยู่ในใจ เรียกว่าจิตตั้งมั่นธรรม ทำเพียงเท่านี้เราก็เย็นใจ วันนี้เราได้เจริญธรรมเพียงขนาดนี้เรารู้สึกเย็นใจ สิ่งเหล่านั้นสู้ไม่ได้ ที่เราหามาแทบเป็นแทบตาย ไม่มีอะไรมาเป็นเครื่องหมายของจิตให้ได้รับความอบอุ่นเลย แต่พอระลึกพุทธโอ ธัมโม สังฆโม ภายในจิตใจนี้ ใจได้รับความอบอุ่นเย็นสบาย แล้วจิตใจของเรามีความสงบให้เห็นประจักษ์ภายในตัวเองด้วยแล้วก็ยิ่งตั้งมั่นดำมากเข้า ๆ เพราะฉะนั้นขอให้พี่น้องทั้งหลายได้นำธรรมะนี้เข้าสู่ใจ ไปที่ไหนอย่าห่างเหินธรรม เราจะได้ใกล้ชิดกับความสุขความเจริญภายในจิตใจ และออกไปทางร่างกายอีกโดยไม่มีประมาณ

วันนี้เทศน์เพียงเท่านี้แหละ